

KORRALDUS

26.05.2026 nr DM-132945-14

Nõmme-Koordi liivakarjääri keskkonnaloa nr KL-520903 muutmine

1. OTSUS

Arvestades alljärgnevat, võttes aluseks maapõueseaduse § 48, § 66 lõike 1 punkti 4, § 66 lõike 2 punktid 1 ja 5, § 68 lõike 3 punkti 2, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lõike 1 punkti 4, haldusmenetluse seaduse § 53 lõike 2 punkti 3, § 61 lõike 1 ning tuginedes Holstre-Nõmme Kalastus OÜ 16.07.2025 taotlusele nr T-KL/1029221, Viljandi Vallavalitsuse 02.09.2025 korraldusele nr 362 ja Maa- ja Ruumiameti 18.05.2026 kirjale nr 6.2-2/16493, **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. muuta Holstre-Nõmme Kalastus OÜ-le (registrikood 14346363) Nõmme-Koordi (Pirmastu) maardlas Nõmme-Koordi liivakarjääri mäeeraldisel maavara kaevandamiseks antud keskkonnaluba nr KL-520903 järgmiselt:

1.1.1. määrata mäeeraldise pindalaks 22,96 ha;

1.1.2. määrata teenindusmaa pindalaks 23,50 ha;

1.1.3. märkida mäeeraldise koosseisus olevate plokkide 2, 4, 5 ja 13 aT jääkvaru kogused seisuga 31.03.2026 järgmiselt:

- plokk 2 aT (täiteliiv) – 103 tuh m³

- plokk 4 aT (täiteliiv) – 433,036 tuh m³

- plokk 5 aT (täiteliiv) – 699 tuh m³

- plokk 13 aT (täiteliiv) – 49,01 tuh m³

1.1.4. eemaldada mäeeraldise koosseisust ja loa vormilt täiteliiva aktiivse tarbevaru ploki 22 aT andmed;

1.1.5. lisada mäeeraldise koosseisu ja loa vormile täiteliiva aktiivse tarbevaru ploki 25 andmed järgmiselt:

- kaevandatud maavara kuulub eraomanikule - jah;

- kaevandamine lubatud allpool põhjaveetasel - jah;

- varu kogus 159 tuh m³ (seisuga 31.03.2026);

1.1.6. märkida kaevandatava varu kogus (seisuga 31.03.2026) järgmiselt:

- liiv, täitepinnas – 1203,046 tuh m³

1.1.7. määrata keskmiseks tootmismahuks aastas 95 tuh m³;

1.1.8. asendada geoloogilise uuringu andmed.

1.2. Jätta kehtima keskkonnaloal nr KL-520903 olevad kõrvaltingimused 1, 2, 4 ja 5 muutmata sõnastuses;

1.3. lisada juurde kõrvaltingimused 6-7 ja muuta olemasolevat tingimust nr 3:

1.3.1. Karjäärialale jääva maaparandussüsteemi eesvoolu toimimine peab olema tagatud igal ajal kogu kaevandamise aja vältel. Kui eesvoolu ümber ei juhita, tuleb kaevandamisprojekt kooskõlastada Maa- ja Ruumiametiga.

1.3.2. Laane-Suki (tunnus 89201:004:0169) kinnistule peab olema tagatud ligipääs igal ajal ning tee peab olema ohutu ja läbitav aastaringselt.

1.3.3. Karjääritegevusega seonduva tolmu leviku piiramiseks tuleb kaevandamise ja vedude perioodil kuival ajal, kui ööpäeva keskmine välistemperatuur on üle +5°C, niisutada karjäärisiseseid teid ja platse.

1.4. Eemaldada loa vormil tegevuskoha andmetest Asu kinnistu katastritunnus 89201:004:0207.

1.5. Avalikustada Holstre-Nõmme Kalastus OÜ-le kuuluva keskkonnaloa nr KL-520903 muutmine ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Keskkonnaluba nr KL-520903 on kättesaadav keskkonnaotsuste infosüsteemis <https://kotkas.envir.ee/>.

2. ASJAOLUD

2.1. Keskkonnaloa muutmise taotluse läbivaatamine

Holstre-Nõmme Kalastus OÜ (registrikood 14346363, aadress Sakala, Lolu küla, Viljandi vald, Viljandi maakond; edaspidi ka ettevõtte) esitas 16.07.2025 Keskkonnaametile taotluse Nõmme-Koordi liivakarjääri keskkonnaloa nr KL-520903 muutmiseks. Nõuetekohane taotlus on registreeritud KOTKAS-s 16.07.2025 menetluse nr M-132945 juurde.

Holstre-Nõmme Kalastus OÜ omab Nõmme-Koordi (Pirmastu) liivamaardlas maavara kaevandamiseks keskkonnaluba nr KL-520903 (kehtivusajaga 01.10.2024 – 01.10.2039), mis annab õiguse Nõmme-Koordi liivakarjääri mäeeraldisel täiteliiva plokkide 2, 4, 5, 13, ja 22 kaevandamiseks. Esitatud taotluse kohaselt soovib loa omaja muuta Nõmme-Koordi liivakarjääri mäeeraldise ja teenindusmaa piire, vähendades neid Asu kinnistuga (89201:004:0207) kattuvast osast (plokk 22 aT) ning laiendades vastavalt arvele võetud maavaravarule, hõlmates mäeeraldise koosseisu lisaks täiteliiva aktiivse tarbevaru ploki 25. Keskkonnaloa kehtivusaja muutmist ei taotleta.

Taotletav Nõmme-Koordi liivakarjäär asub Viljandi maakonnas Viljandi vallas Lolu külas eraomandisse kuuluvatel kinnistutel Sakala (katastritunnus 57002:001:0057, registriosa nr 1328539) ja Väike-Sakala (katastritunnus 57002:001:0058, registriosa nr 1328539). Kehtiva keskkonnaloaga mäeeraldis paikneb pindalaliselt ka Asu (katastritunnus 89201:004:0207, registriosa nr 604339) kinnistul, kuhu taotleb kaevandamiseks keskkonnaluba Friendma OÜ (menetlus nr M-132694). Sellest tulenevalt soovib Nõmme-Koordi liivakarjääri keskkonnaloa omaja kehtiva mäeeraldis ja teenindusmaa piire muuta selliselt, et ei oleks kattumist Asu kinnistuga ning kompenseerimaks teisele ettevõttele loovutatavat ala (plokk 22 aT), taotleb kaevandamiseks õigust ka täiteliiva aktiivse tarbevaru plokist 25, mis paikneb Sakala kinnistul.

Eesti Geoloogiateenistuse 03.06.2025 korraldusega nr 13-5/25-67 muudeti Nõmme-Koordi (Pirmastu) maardla registrikannet teiste hulgas ka plokkide 2, 4, 5 ja 13 osas. Muutusiid plokkide mahud ja/või pindalad.

Taotletav mäeeraldis hõlmab seega Nõmme-Koordi (Pirmastu) liivamaardla (registrikaart nr 0025) täiteliiva aktiivse tarbevaru plokkide 2, 4, 5, 13 ja 25 täielikult. Tegemist on töötava liivakarjääriga, kus on veel lõpuni ammendamata maavaravaru. Taotletava Nõmme-Koordi liivakarjääri kujul on suuremas osas tegu varasemalt avatud ja kaevandatud maaga, vaid osaliselt asub taotletav mäeeraldis kaevandamisega veel hõlmamata maa-alal (lisanduv plokk 25 aT). Mäeeraldis pindalaks taotletakse 22,96 ha (kehtival loal 21,03 ha) ja teenindusmaa pindalaks 23,50 ha (kehtival loal 21,03 ha).

Seisuga 31.03.2026 on taotletava mäeeraldisega hõlmataavate varuplokkide jääkvarud järgmised:

- 2 plokk – täiteliiv, aktiivne tarbevaru: 103 tuh m³
- 4 plokk – täiteliiv, aktiivne tarbevaru: 433,036 tuh m³
- 5 plokk – täiteliiv, aktiivne tarbevaru: 699 tuh m³
- 13 plokk – täiteliiv, aktiivne tarbevaru: 49,01 tuh m³
- 25 plokk – täiteliiv, aktiivne tarbevaru: 159 tuh m³

Kokku on täiteliiva aktiivne tarbevaru 1 443,046 tuh m³ ja kaevandatav varu 1 203,046 tuh m³. Loa muutmisel on täpsustatud varukoguseid vastavalt keskkonnaministri 23.10.2019 määruse nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ § 40 lõike 3 punktile 2.

Maavara kaevandamise keskmiseks aastamääraks taotletakse 95 tuh m³ (kehtival loal 77 tuh m³). Maavara kasutusalaadeks on teedehitus ja -hooldus, kaevandatud maa korrastatakse veekoguga puhkealaks.

Keskkonnaamet kontrollis ettevõtte esitatud taotlusmaterjalide vastavust maapõuaseaduses (*MaaPS*), keskkonnaseadustiku üldosa seaduses (*KeÜS*), keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses (*KeHJS*), keskkonnaministri 23.10.2019 määruses nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ sätestatud nõuetele ning pidas andmeid piisavaks taotluse

menetlemiseks.

Riigilõiv 995 eurot on tasutud 17.06.2025 riigilõivuseaduse [\[1\]](#) § 136² lõike 2 kohaselt.

MaaPS § 49 lõike 2 alusel andis keskkonnaloa taotlusele arvamuse riigiasutus, kelle ülesanne on tagada riigi geoloogiaalane pädevus (Eesti Geoloogiateenistuse 22.07.2025 kiri nr 13-1/25-1180).

Sakala kinnistul asuva taotletava laienduse (plokk 25 aT) piiresse jääb maaparandussüsteemi Sakala (MPS/ehitise kood 6113960020010/001) eesvool, koos selle veekaitse- ja eesvoolu kaitsevööndiga. Põllumajandus- ja Toiduamet kooskõlastas oma 14.10.2024 kirjaga varu arvele võtmise ning on seisukohal, et eesvool peab jääma toimima.

Lisaks on laienduse piires ka keskpinge (1 – 20 kV) õhuliinid mastitõmmitsa või toega (vid kood 240735560). Elektriõhuliinide kaitsevööndis kaevandamine tuleb kooskõlastada liini valdajaga.

Karjääris asub üks riikliku keskkonnaseire kaev (PRK0053456) ja üks hüdrogeoloogilise uuringu puurkaev (PRK001986). Üks hüdrogeoloogilise uuringu puurkaev jääb alast vahetult lõunasse (PRK0019292), mis on rajatud endisel jääkreostusobjektile seire teostamiseks. EELIS-e andmetel on jääkreostusobjekt likvideeritud. Hetkel on kaevandamine keelatud karjäärilal paiknevate keskkonnaseire puurkaevude hooldusalal. Seire kestvus ja kaevude säilitamise vajaduse kestus pole hetkel teada, kuna riiklikku seirevõrku alles inventeeritakse. Hooldusalale jääv varu on kaevandatav peale seirepuurkaevu likvideerimist.

Mäeeraldise taotletavat laiendust läbib pinnastee, mis viib Laane-Suki (tunnus 89201:004:0169) kinnistul paikneva elamu juurde.

Nõmme-Koordi liivakarjääri mäeeraldisel sh laiendataval alal, teenindusmaal ega karjääri mõjupiirkonnas, milleks on eeldatavalt ca 250-300 m, ei ole Natura 2000 võrgustiku alasid ega muid kaitsealasid, samuti ei ole ettepanekuid uute alade kaitse alla võtmiseks. Kaitsealuseid loodusobjekte ega elupaigatüüpe mäeeraldisel ei ole.

2.2. Keskkonnaloa muutmise taotluse ja otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Loa andja edastas esmase taotluse 16.07.2025 keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu koheselt pärast selle saamist teadmiseks ja soovi korral arvamuse avaldamiseks Viljandi Vallavalitsusele (edaspidi ka *kohaliku omavalitsuse üksus*; KeÜS § 43 lg 1 ja 2).

Loa andja teavitas ettevõtet menetluse algatamisest 04.08.2025 kirjaga nr DM-132945-3 ning küsis kohaliku omavalitsuse üksuselt 04.08.2025 kirjaga nr DM-132945-5 täiendavalt arvamust nõuetekohaseks tunnistatud taotluse kohta (KeÜS § 43 lg 2¹, MaaPS § 49 lg 6). Viljandi Vallavalitsus (Viljandi Vallavolikogu on 27.04.2023 määruse nr 36 „Õigusaktidega kohaliku omavalitsuse, kohaliku omavalitsuse organi või kohaliku omavalitsuse üksuse pädevusse antud

keskkonna alaste küsimuste lahendamise volitamise“ § 1 lõike 1 punktiga 7 delegeerinud Viljandi Vallavalitsuse pädevusse MaaPS-ga kohaliku omavalitsuse, kohaliku omavalitsuse üksuse või kohaliku omavalitsuse organi pädevusse antud küsimuste otsustamise ja ülesannete täitmise) nõustus 02.09.2025 korraldusega nr 362 (registreeritud KOTKAS-s 04.09.2025 numbriga DM-132945-7) tingimuslikult keskkonnaloa muutmisega.

Loa andja teavitas avalikkust loa menetluse algatamisest 04.08.2025 väljaandes Ametlikud Teadaanded ning piirinaabreid ja mõjutatud isikuid taotluse esitamisest 04.08.2025 kirjaga nr DM-132945-4 (KeÜS § 46 lg 1 p-d 1 ja 2). Loa andja otsustas jätta ajalehes teade avaldamata, kuna taotlusmaterjalide põhjal kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või -risk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi (KeÜS § 47 lg 2).

Kuni loa muutmise või sellest keeldumise otsuse tegemiseni on igaühel õigus esitada taotluse kohta ettepanekuid ja vastuväiteid. Avalikustamise käigus laekus Maa- ja Ruumiametilt 25.08.2025 kirjaga nr 7-1/25/11876-2 (registreeritud KOTKAS-s 25.08.2025 numbriga DM-132945-6) arvamus ning soov saada edasisi teavitusi.

Loa andja teavitas 08.05.2026 loa muutmise otsuse ja loa eelnõu valmimisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja saatis menetlusosalistele ja huvitatud isikutele tutvumiseks ja arvamuste/vastuväidete esitamiseks (07.05.2026 kiri nr DM-132945-12; HMS § 48 lg 1 ja 2, § 49 lg 1, KeÜS § 47 lg 2, § 48 lg 1, 3 ja 4), määrates ettepanekute ja vastuväidete esitamise võimaluse teates märgitud tähtaja jooksul.

Loa andja tegi eelnõude avalikustamisel ettepaneku, et avalikku arutelu ei korraldata, kui menetlusosalised ei ole ettepanekute ja vastuväidete esitamise tähtjaks esitanud selle suhtes vastuväiteid (HMS § 50 lg 2 p 1, lg 3). Avalikku arutelu ei korraldatud, kuna menetlusosalised ei esitanud loa menetluse ajal selle suhtes vastuväiteid.

Eelnõude avalikustamise käigus teatas Maa- ja Ruumiamet 18.05.2026 kirjaga nr 6.2-2/16493 (registreeritud KOTKAS-s 18.05.2026 numbriga DM-132945-13), et eelnõudele ettepanekuid ei ole.

Vastavalt HMS § 40 lõikele 1 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Keskkonnaamet küsis Holstre-Nõmme Kalastus OÜ-lt 07.05.2026 kirjaga nr DM-132945-12 arvamust või vastuväiteid keskkonnaloa muutmise otsuse ja loa eelnõule kahe nädala jooksul kirja saatmisest, hiljemalt kuupäevaks 22.05.2026.

Holstre-Nõmme Kalastus OÜ arvamust ei esitanud.

2.3. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

Keskkonnamõju hinnatakse, kui taotletakse luba ja kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju (KeHJS § 3 lg 1 p 1, p 2).

Keskkonnaamet peab andma eelhindangu ja kaaluma keskkonnamõju hindamise (KMH) vajalikkust (KeHJS § 6 lg 2³), kuna tegemist on kuni 25 ha suuruse alaga kaevandamisloa taotlusega (KeHJS § 6 lg 2 p 2, § 6¹ lg 3, § 11 lg-te 2 ja 4 ning KeHJS § 6 lg 4 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ (määrus nr 224; § 1 lg 1 ja § 3 p 4)).

Eelhindanguga selgitatakse, kas kavandatav tegevus võib eeldatavalt kaasa tuua olulise keskkonnamõju või mitte ning otsustatakse KMH algatamine või algatamata jätmine (KeHJS § 6 lg 2¹, § 6¹ lg 3, § 11 lg-d 2 ja 4).

Keskkonnaamet on andnud eelhindangu (registreeritud KOTKAS-s 27.03.2026 nr DM-132945-11), milles leiab, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju, mistõttu KMH algatamine ei ole vajalik. Loa andmisel tuleb siiski arvestada eelhindangus välja toodud keskkonnameetmetega (vt 3.4.2.)

[1] Kohaldatud taotluse esitamise ajal kehtinud redaktsiooni (15.07.2025 - 17.07.2025)

3. KAALUTLUSED

3.1. Kaalutlused keskkonnaloa muutmisel

Taotluse lahendamisel ei ole loa andja seotud taotleja õiguslike seisukohtadega, vaid taotluse eesmärgiga - sellega, milliseks tegevuseks taotleja luba soovib. Tegevuse õiguslik kvalifitseerimine haldusmenetluses on loa andja ülesanne (Riigikohtu lahend 3-3-1-74-14, p 13).

Ettevõttel on luba (seaduses ka kui kaevandamisluba) vajalik maapõuest kaevandamiseks (MaaPS § 42 lõige 1). Keskkonnaluba antakse tähtajaliselt, kuna kaevandamisluba antakse kuni 30 aastaks välja arvatud liiva, kruusa, järvelubja, järve- ja meremuda kaevandamiseks, kus luba antakse kuni 15-ks aastaks (MaaPS § 60 lg 1 ja 2). Käesoleval juhul keskkonnaloa kehtivusaja muutmist ei taotleta.

Korralduse otsustava osa punktiga 1.1 muudetakse keskkonnaluba nr KL-520903 vastavalt Holstre-Nõmme Kalastus OÜ 16.07.2025 esitatud taotlusele nr T-KL/1029221.

3.2. Täiendavad kaalutlused keskkonnaloa muutmisel

3.2.1. MaaPS § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse maavara kaevandamise keskkonnaloa andmise ja muutmise menetlusele KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS-i erisusi.

MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamise keskkonnaloa Keskkonnaamet.

MaaPS § 49 lõike 1 kohaselt esitab taotleja kaevandamise keskkonnaloa saamiseks loa andjale taotluse.

MaaPS § 66 lõike 1 punkti 4 kohaselt muudetakse keskkonnaluba, kui maavarade registris on kande tegemise otsustaja või vastutava töötaja otsusega muudetud selle maavara andmeid, mille kaevandamiseks on luba antud. Eesti Geoloogiateenistuse 03.06.2025 korraldusega nr 13-5/25-67 muudeti Nõmme-Koordi (Pirmastu) maardla registrikannet teiste hulgas ka Nõmme-Koordi liivakarjääri koosseisus olevate plokkide 2, 4, 5 ja 13 osas. Muutusi plokkide mahud ja/või pindalad.

MaaPS § 66 lõike 2 punkti 1 kohaselt võib muuta kaevandamisluba, kui loa omaja taotleb mäeeraldise laiendamist. MaaPS § 66 lõike 2 punkti 5 kohaselt võib muuta kaevandamisluba, kui loa omaja on esitanud selleks muu põhjendatud taotluse. Esitatud taotluse kohaselt soovib loa omaja muuta Nõmme-Koordi liivakarjääri mäeeraldise ja teenindusmaa piire, vähendades neid Asu kinnistuga (89201:004:0207) kattuvast osast (plokk 22 aT) ning laiendades vastavalt arvele võetud maavaravarule, hõlmates mäeeraldise koosseisu lisaks täiteliiva aktiivse tarbevaru plokki 25.

MaaPS § 49 lõike 6 kohaselt saadab keskkonnaloa andja kaevandamise keskkonnaloa taotluse arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates. Kooskõlas MaaPS § 49 lõikega 6 edastas Keskkonnaamet Nõmme-Koordi liivakarjääri keskkonnaloa nr KL-520903 muutmise taotluse 04.08.2025 kirjaga nr DM-132945-5 Viljandi Vallavalitsusele arvamuse avaldamiseks. Kohaliku omavalitsuse üksus nõustus 02.09.2025 korraldusega nr 362 tingimuslikult keskkonnaloa muutmisega.

Keskkonnaamet edastas 17.09.2025 kirjaga nr DM-132945-8 taotlejale tutvumiseks ja seisukoha võtmiseks kohaliku omavalitsuse üksuse tingimuslikult nõustuva otsuse ja palus arvamuse esitada hiljemalt 01.10.2025. Määratud tähtjaks vastust ei laekunud, mistõttu Keskkonnaamet järeldeb, et loa taotleja on nõus kohaliku omavalitsuse üksuse esitatud kõigi tingimustega, mis on loa muutmise eelduseks.

MaaPS § 50 lõike 6 kohaselt tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjätmeid, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmevõimaldaja jäätmeseaduse § 35² tähenduses. MaaPS § 50 lõike 3 kohaselt peab taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjätmete kohta. Nõmme-Koordi liivakarjääri keskkonnaloa nr KL-520903 muutmise taotluse kohaselt korraldatakse karjäär veekoguga puhkealaks. Juhul kui kogu katend ei osutu korraldamisel vajalikuks, siis see võõrandatakse. Kaevandamise ajal on katendivallid efektiivsed müra- ja tolmutõkked. Eelnevale tuginedes ei ole antavale keskkonnaloale jätmete eriosa lisamine vajalik. Juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjätmeid siiski tekib, on kohustus ka kaevandamise jättekava esitada ning taotleda keskkonnaloale juurde jätmete eriosa.

KeÜS § 42 lõike 1 punkti 5 kohaselt peab keskkonnaloa taotluses märkima kavandatava tegevuse eesmärgi ja põhjenduse. Keskkonnaloa omaja soovib muuta mäeeraldise ja selle

teenindusmaa piire, arvestades viimaste geoloogiliste uuringute tulemuste ning Asu (tunnus 89201:004:0207) kinnistule taotletava mäeeraldisega (menetlus M-132694). Kompenseerimaks teisele ettevõttele loovutatavat ala on taotletava mäeeraldisega hõlmatud ka taotlejale kuuluval kinnistul asuv plokk 25 aT. Ettevõtja soovib oma kinnistut kasutada mitte ainult kaevandamiseks, vaid tulevikus ka puhke- ja turismiobjektina ning sellest lähtuvalt on vajalik, et kaevandamistegevus oleks ruumiliselt optimeeritud ja kaevandatud ala oleks hiljem (või etapiviisiliselt) võimalik ettevõtte visioonist lähtuvalt korrastada ja arendada. Juurde taotletav ala jäi esialgselt mäeeraldisega hõlmamata esmaste uuringutega moodustatud passiivse tarbevaru plokkide tõttu, mis muutsid nende vahele moodustatud aktiivse tarbevaru plokkide kaevandamise tehnoloogiliselt ebamõistlikuks.

Vastavalt strateegilises dokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ toodud eesmärkidele ja põhimõtetele tuleb maardlate kasutusse võtmisel eelistada juba avatud maardlate maksimaalset võimalikku kasutamist, mille kohta on piisavalt vajalikku informatsiooni nii keskkonnatingimuste kui ka kaevandamise tehnoloogiliste võimaluste kohta. Kaevandamise jätkamine juba avatud ja kaevandamisega rikutud maa-alal on keskkonnasäästlikum kui täiesti uute alade kasutusele võtmine. Nõmme-Koordi liivakarjääri mäeeraldisel laiendamise saab lugeda kooskõlas olevaks juba avatud maardla maksimaalse võimaliku kasutamise eesmärgiga, tagades maavarade registris arvel oleva maavaravaru võimalikult täieliku väljamise minimaalsete kadude ja jääkidega. Taotletava karjääri puhul on tegemist töös oleva karjääriga, mille laiendamisega hõlmatakse ka karjääri äärealal asuv varuplokk st väljatakse maardla ressurss maksimaalses mahus. Kuna Nõmme-Koordi liivakarjääri keskkonnaluba nr KL-520903 kehtib kuni 01.10.2039, ei ole täiendava varukoguse lisandumisel vajalik loa kehtivusaega käesolevas menetluses pikendada.

3.2.2. Kinnistu kasutusõigus

Tegevuskoha kinnistud kuuluvad ettevõttele.

3.3. Loa muutmisest keeldumise aluste hindamine

Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb loa muutmisest keeldumise aluseid.

Keskkonnaametile teadaolevalt ei esine loa muutmisest keeldumise aluseid (KeÜS § 52 lg 1 ja 2, MaaPS § 55).

- tegevus vastab õigusaktidega sätestatud nõuetele (KeÜS § 52 lg 1 p 4, MaaPS § 55 lg 1).
- tegevusega ei kaasne keskkonnoahtu (KeÜS § 52 lg 1 p 6). Keskkonnaamet järeldas, et tegevusel puudub oluline keskkonnamõju 27.03.2026 dokumendiga nr DM-132945-11.
- tegevusega kaasnevate heidete lisandumisel ei ole keskkonna kvaliteedi piirväärtus ületatud (KeÜS § 52 lg 1 p 8, MaaPS § 55 lg 1).

- loa andmisega ei minda vastuollu riigi huviga, mis on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strateegiadokumendis "Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050" (MaaPS § 55 lg 2 p 10). Samuti ei tuvastatud vastuolusid teiste valdkondade eriseadustega. Eelhinnangus kui ka korralduses on nimetatud erinevaid aspekte, millele on vaja tähelepanu pöörata arvestades sotsiaalse keskkonna, looduskeskkonna, liigikaitse, julgeoleku ja kultuuri valdkonna seadustes väljendatud riigi huvi.

- Kohaliku omavalitsuse üksus nõustus keskkonnaloa muutmise taotlusega tingimuslikult (MaaPS § 55 lg 2 p 11). Loa andmise otsuse ja loa eelnõude avalikustamisel oli kohaliku omavalitsuse üksusel soovi korral võimalik täiendavalt ettepanekuid ja vastuväiteid esitada.

- tehtavad tööd ei mõjuta oluliselt ebasoodsalt kaitstavat loodusobjekti (MaaPS § 55 lg 2 p 12). KMH eelhinnangu järeldus oli, et Nõmme-Koordi liivakarjääri tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju.

- taotleja ei ole karistusregistrisse kantud kaevandamise ega kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest (karistusregistri päring seisuga 25.05.2026, MaaPS § 55 lg 3 p 1).

Maavara kaevandamiseks ja töötlemiseks kasutatava maa katastriüksuse sihtotstarve määramise ja muutmise nõuded on sätestatud maakatastriseaduses. Sakala kinnistu maakasutuse sihtotstarbeks on määratud mäetööstusmaa 90% ja ärimaa 10%. Väike-Sakala kinnistu maakasutuse sihtotstarbeks on määratud mäetööstusmaa 100%.

3.4. Kõrvaltingimuste seadmine

Haldusorgan võib anda haldusakti kõrvaltingimusega, milleks muu hulgas on haldusakti hilisema muutmise, kehtetuks tunnistamise või kõrvaltingimuse kehtestamise võimaluse jätmine (HMS § 53 lg 1 p 4). Haldusakti kõrvaltingimuse võib määrata siis, kui haldusakti andmine tuleb otsustada halduse kaalutusõiguse alusel (HMS § 53 lg 2 p 3). Keskkonnaluba on haldusaktiks, mille andmise või mitte andmise ning mille kehtivuse otsustab loa andja kaalutusõiguse alusel.

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutusõigust tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). MaaPS § 56 lõike 1 punkti 9 kohaselt märgitakse kaevandamisloale meetmed, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest tuleneva keskkonnahäiringu vähendamiseks. Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele.

3.4.1. Kohaliku omavalitsuse üksuse esitatud tingimused

Kohaliku omavalitsuse üksus nõustus keskkonnaloa muutmisega samadel tingimustel, mis esitati loa andmisel (27.02.2024 korraldus nr 66). Tingimused on järgmised:

1. Maavara kaevandamine ja väljavedu on lubatud esmaspäevast reedeni ajavahemikus 8.00-18.00. Keelatud on maavara kaevandada ja välja vedada riiklikel pühadel.
2. Mürahäiringu vähendamiseks moodustada lähimate elamute poolsesse külge katendivallid maksimaalses mahus.
3. Tolmu leviku tõkestamiseks kasutada tolmu levikut piiravaid meetmeid (niisutamine, CaCl₂ vm) väljaveoteedel ja karjäärisisestel teedel ning laoplatsidel.
4. Kaevandamistegevusest põhjustatud müra osas kaebuste esinemise korral on keskkonnaloa omanikul kohustus mõõta mürataset aktiivse kaevandamistegevuse ja maavara väljaveo tingimustes kaebuse esitaja katastriüksusel. Mõõtmistulemused esitada ka loa andjale.

Keskkonnaamet saatis KeHJS § 11 lõike 2² alusel 20.02.2026 kirjaga nr DM-132945-9 Nõmme-Koordi liivakarjääri keskkonnaloa muutmise taotlusele koostatud keskkonnamõjude eelhindangu ja KMH algatamata jätmise otsuse eelnõu seisukoha võtmiseks Viljandi Vallavalitsusele, seisukoha esitamise tähtajaga 20.03.2026. Keskkonnaameti kiri on registreeritud Viljandi Vallavalitsuse dokumendiregistris 20.02.2026 numbriga 6-5/26/430 ja staatuseks märgitud "saabunud". Viljandi Vallavalitsus ei esitanud seisukohta KMH algatamata jätmise otsuse eelnõule.

Keskkonnaamet saatis HMS § 40 lõike 1 alusel 07.05.2026 kirjaga nr DM-132945-12 Nõmme-Koordi liivakarjääri keskkonnaloa nr KL-520903 muutmise korralduse ja loa eelnõu arvamuse avaldamiseks Viljandi Vallavalitsusele, paludes arvamust hiljemalt kuupäevaks 22.05.2026. Viljandi Vallavalitsus arvamust ei esitanud.

3.4.2. Eelhindangus esitatud keskkonnameetmed

Keskkonnaamet on kavandatava tegevuse kohta andnud keskkonnamõjude eelhindangu ning otsustanud 27.03.2026 kirjaga nr DM-132945-11 Nõmme-Koordi liivakarjääri keskkonnaloa nr KL-520903 muutmise taotlusele jätta KMH algatamata. Eelhindangus analüüsiti liivakarjääri tööga kaasnevate keskkonnahäiringute võimalikku teket ja levimist ning intensiivsust. Eelhindangu lõppjärelendusena leiti, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju. Kavandatava tegevuse mõjualana käsitleti mäeeraldise teenindusmaad ning ca 250-300 m ümber selle, kuna nii kaugele võib teoreetiliselt ulatuda müra- või tolmuhäiring. Kaevandamisel veetaseme alandamist (vee väljapumpamist ega ärajuhtimist) ei toimu. Võimalik mõju põhja- ja pinnaveele on seotud kaevandamiseks kasutatavate seadmete avariilukordadega.

Lähimad elamud jäävad mäeeraldisest ca 150-170 m kaugusele Lõo ja Laane-Suki kinnistutele ning enam kui 200 m kaugusele Lõhmuse, Aaviku, Nepa, Vana- Hansu, Kuusiku, Salu, Uue-Kaare ja Raudsepa kinnistutele. Laane-Suki kinnistu ja karjääri vahele jääb ortofoto alusel lage põllumaa, ülejäänud nimetatud majapidamised jäävad karjäärist teisele poole Loodi-Nõmme kõrvalmaanteed kasvava metsa taha. Mäeeraldise taotletavat laiendust läbib pinnastee, mis viib Laane-Suki kinnistul paikneva elamu juurde.

Sakala kinnistul asuva taotletava laienduse piiresse jääb maaparandussüsteemi Sakala (MPS/ehitise kood 6113960020010/001) eesvool, koos selle veekaitse- ja eesvoolu kaitsevööndiga. Lisaks on laienduse piires ka keskpinge (1 – 20 kV) õhuliinid mastitõmmitsa või toega (vid kood 240735560).

Karjääris asub üks riikliku keskkonnaseire kaev (PRK0053456) ja üks hüdrogeoloogilise uuringu puurkaev (PRK001986). Üks hüdrogeoloogilise uuringu puurkaev jääb alast vahetult lõunasse (PRK0019292), mis on rajatud endisel jääkreostusobjektile seire teostamiseks.

Eelhinnangus esitatud kaalutluste alusel tuleb loa muutmisel arvestada järgmiste keskkonnametmetega:

- 1. Maavara kaevandamine ja väljavedu on lubatud esmaspäevast reedeni ajavahemikus 8.00-18.00. Keelatud on maavara kaevandada ja välja vedada riiklikel pühadel.*
- 2. Mürahäiringu vähendamiseks moodustada lähimate elamute poolsesse külge katendivallid maksimaalses mahus.*
- 3. Tolmu leviku tõkestamiseks kasutada tolmu levikut piiravaid meetmeid (niisutamine, CaCl₂ vm) väljaveoteedel ja karjäärisestel teedel ning laoplatsidel.*
- 4. Kaevandamistegevusest põhjustatud müra osas kaebuste esinemise korral on keskkonnaloa omanikul kohustus mõõta mürataset aktiivse kaevandamistegevuse ja maavara väljaveo tingimustes kaebuse esitaja katastriüksusel. Mõõtmistulemused esitada ka loa andjale. Müra piirtasemete ületamisel rakendada koheselt leevendusmeetmeid ja korraldada karjääri töö selliselt, et ületamisi ei esineks.*
- 5. Puurkaevude PRK0053456 (hooldusala 10 m), PRK0019862 (hooldusala 5 m) ja PRK0019292 (hooldusala 5 m) hooldusaladel kaevandada ei tohi. Nõue ei kehti, kui kaev on likvideeritud.*
- 6. Karjäärialale jääva maaparandussüsteemi eesvoolu toimimine peab olema tagatud igal ajal kogu kaevandamise aja vältel. Kui eesvoolu ümber ei juhita, tuleb kaevandamisprojekt kooskõlastada Maa- ja Ruumiametiga.*
- 7. Laane-Suki (tunnus 89201:004:0169) kinnistule peab olema tagatud ligipääs igal ajal ning tee peab olema ohutu ja läbitav aastaringselt.*

3.4.3 Keskkonnaloale kantavad kõrvaltingimused

Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele. Kehtivale keskkonnaloale nr KL-520903 on kantud viis kõrvaltingimust:

1. Maavara kaevandamine ja väljavedu on lubatud esmaspäevast reedeni ajavahemikus 8.00-18.00. Keelatud on maavara kaevandada ja välja vedada riiklikel pühadel.
2. Mürahäiringu vähendamiseks moodustada lähimate elamute poolsesse külge katendivallid maksimaalses mahus.
3. Tolmu leviku tõkestamiseks kasutada tolmu levikut piiravaid meetmeid (niisutamine, CaCl₂ vm) väljaveoteedel ja karjäärisestel teedel ning laoplatsidel.

4. Kaevandamistegevusest põhjustatud müra osas kaebuste esinemise korral on keskkonnanaloo omanikul kohustus mõõta mürataset aktiivse kaevandamistegevuse ja maavara väljaveo tingimustes kaebuse esitaja katastriüksusel. Mõõtmistulemused esitada ka loa andjale. Müra piirtasemete ületamisel rakendada kohele leevendusmeetmeid ja korraldada karjääri töö selliselt, et ületamisi ei esineks.
5. Puurkaevude PRK0053456 (hooldusala 10 m), PRK0019862 (hooldusala 5 m) ja PRK0019292 (hooldusala 5 m) hooldusaladel kaevandada ei tohi. Nõue ei kehti, kui kaev on likvideeritud.

Kuna lähimad tundlikud objektid (elahoone) jäävad ca 150-170 m kaugusele, võib eeldada et tegevusega kaasnevad häiringud jäävad piirnormidesse, kuid kaebuste laekumisel tuleb teostada kontrollmõõtmisi. Samuti peab keskkonnanaloo omaja kasutusele võtma kõik võimalikud meetmed häiringute levimise vältimiseks. Lisaks on kohaliku omavalitsuse üksus nõustunud loa muutmise tingimuslikult ja nendega mittenõustumine tähendaks, et luba ei saaks muuta. Jätakuvalt töötavad puurkaevud PRK0053456, PRK0019862 ja PRK0019292.

Seega jätab Keskkonnaamet kõrvaltingimused 1-5 kehtima, kuid väljakujunenud praktikast lähtuvalt ja parema kontrollitavuse huvides sõnastab tingimuse nr 3 järgmiselt: *karjääritegevusega seonduva tolmu leviku piiramiseks tuleb kaevandamise ja vedude perioodil kuival ajal, kui ööpäeva keskmine välistemperatuur on üle +5°C, niisutada karjäärisiseseid teid ja platse.*

Mäeeraldise laiendamisel tuleb tagada ligipääs Laane-Suki kinnistu elamuni ehk tee tuleb kaevandamise laienemisel ümber juhtida mäeeraldise teenindusmaale. Sakala kinnistul asuva taotletava laienduse piiresse jääva maaparandussüsteemi Sakala (MPS/ehitise kood 6113960020010/001) eesvool peab jääma toimima. Eelhinnangus ja käesoleva korralduse punktis 3.4.2. esitatud põhjenduste alusel lisab Keskkonnaamet antavale loale juurde järgmised kõrvaltingimused:

6. Karjäärialale jääva maaparandussüsteemi eesvoolu toimimine peab olema tagatud igal ajal kogu kaevandamise aja vältel. Kui eesvoolu ümber ei juhita, tuleb kaevandamisprojekt kooskõlastada Maa- ja Ruumiametiga.

7. Laane-Suki (tunnus 89201:004:0169) kinnistule peab olema tagatud ligipääs igal ajal ning tee peab olema ohutu ja läbitav aastaringelt.

3.5. Avalikustamise käigus esitatud ettepanekute ja vastuväidete kaalumine

Nõmme-Koordi liivakarjääri keskkonnanaloo nr KL-520903 muutmise taotluse avalikustamisel laekus arvamus Maa- ja Ruumiametilt 25.08.2025 kirjaga nr 7-1/25/11876-2. Maa- ja Ruumiameti maaparanduse osakond on seisukohal, et eesvool peab jääma toimima. Karjääri laiendamiseks on võimalik eesvool ümberjuhtida või suunata eesvool läbi karjääri tekkiva tiigi. Eesvoolu ümberjuhtimise korral tuleb uurimistööde teostamiseks võtta projekteerimistingimused. Kui uurimistulemused lubavad eesvoolu ümber ehitada, siis koostada projekt ja taotleda ehitusluba. Teisel juhul tekib pärast maavara kaevandamist tiik, mida läbib eesvool ja mille ülevooluks on Loodi-Nõmme tee truup. Sellisel juhul on tegemist muu

ehitisega maaparandussüsteemil ja kaevandamise projekt tuleb kooskõlastada Maa- ja Ruumiametiga. Keskkonnaamet arvestab Maa- ja Ruumiameti seisukohaga ning lisab muudetavale keskkonnaloale asjakohase kõrvaltingimuse.

Nõmme-Koordi liivakarjääri keskkonnaloa nr KL-520903 muutmise otsuse ja loa eelnõu avalikustamise käigus vastuväiteid ei laekunud. Maa- ja Ruumiamet teatas 18.05.2026 kirjaga nr 6.2-2/16493, et eelnõudele ettepanekuid ei ole.

3.6. Otsekohalduvad nõuded

Keskkonnaloaga kaasnevad käitajal õigusaktidest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima AÕKS, JäätS, VeeS, MaaPS ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et õigusaktidest tulenevaid otsekohalduvaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda keskkonnaloale. Olulisemad keskkonnavalased kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „Keskkonnakaitseloa omaja meelespea“. Kohustused on leitavad Keskkonnaameti kodulehe aadressilt: <https://www.keskkonnaamet.ee/et/eesmargid-tegevused/keskkonnakaitseloa-omaja-meelespea>.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Siret Punnisk
juhataja
maapõuebüroo

Lisad:

1. Keskkonnaluba
2. Mäeeraldise plaan
3. Läbilõiked
4. Korrastatud maa plaan

Teadmiseks: Eesti Geoloogiateenistus, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, Viljandi Vallavalitsus

Marin Varblane
vanemspetsialist
maapõuebüroo